

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE , LITERE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOLOGIE**

**REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT
LITERATURA ȘI MEDIA: DE LA PARODIE LA
ESTETICIZARE**

Conducător de doctorat

Prof. Dr. Habil. MARIA-ANA TUPAN

Doctorand

MONICA CHIFOR

ALBA IULIA

2024

CUPRINS

CONTENTS

I. INTRODUCERE	4
I.1. Ipoteza cercetării.....	4
I.2. Importanța studiului	4
II. METODA DE CERCETARE	7
III. CADRUL CONCEPTUAL	12
III.1. Despre Limbaj și Discurs	12
III.2. Apariția Mijloacelor Media și Romanul Modernist	14
III.3. Esteticizarea Discursului Media în Postmodernism.....	20
IV-REVIZUIREA MODERNISMULUI	29
IV.1. Schimbarea Percepției despre Modernism.....	29
IV.3. Revizuirea Scrierilor	36
IV. 4. Jurnalismul. De la Parametrii Realismului la cei ai Modernismului	41
V. INSERȚIILE MEDIATICE ÎN LITERATURA MODERNITĂȚII TÂRZII. STUDIU	47
VI. REMODELĂRILE POSTMODERNISTE ALE DISCURSULUI MEDIATIC	93
VI.1 Recenzii Literare	93
VI.2. Cum se transcrie Media în Ficțiune	103
VI. 3 Cum se transcrie Ficțiunea în Realitate.....	165
VI. 4. De la Media la Multimedia	168
VI. 5. Rețelele de Socializarea Limbaj Multimodal	169
CONCLUZII	182
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	185

Cuvinte cheie: mass-media, consumism, modernism, postmodernism, teorii literare, critică

Tema mass-media a fost subiect de dezbatere încă de la apariția sa, ca recepție a literaturii împletită cu cea a mass-media. Cititorul se implică și în procesul lecturii prin corelații textuale. În încercarea de a descifra mecanismul prin care media este descrisă în textele literare, am folosit ca punct de plecare analiza discursului, însoțită de cele mai influente teorii critice ale secolului al XX-lea. Mai precis, am analizat modul în care limbajul este reglementat de practica socială și de condițiile sociale. Pe parcursul acestei teze de cercetare, intenționez să examinăm câteva texte care oferă dovezi despre statutul în schimbare al textelor literare și despre modul în care scriitorii își înțeleg propriul mediu (sistemul prin care informațiile sunt disponibile pentru selecție).

În modernism și postmodernism omul și limbajul său construiesc realitatea. Adevărul suprem a fost înlocuit de ideea unei ipoteze de lucru. Scriitorii moderniști s-au afirmat în opoziție cu noile progrese tehnologice care dezumanizează omenirea, reducând oamenii la mașini și îngustând conștiința, deci căutarea sensului într-o lume fără sens a personajelor lor. În postmodernism, paradigma este inversată și scriitorii încep să folosească reprezentări simbolice în locul obiectelor reale, palpabile. Mass-media este omniprezentă, noua realitate din care nimeni nu poate scăpa și cea care ne definește pe noi înșine. Lumea înconjurătoare este acum experimentată prin știri TV și reality show-uri. În acest sens, scopul mass-media a fost acela de a simplifica și interpreta realitatea.

Ca instrument de lucru, am găsit **analiza discursului** adecvată pentru a explora relația dintre schemele lumii și schema textului în reclamele de consum și ne-am concentrat în principal asupra modului în care valorile cognitive sunt influențate în textele literare. **Analiza discursului** examinează utilizarea limbajului în contexte sociale, evidențiind asemănarea acesteia cu teoria literară în procesarea datelor senzoriale și a limbajului.

Corpusul literar pe care l-am ales este format în primul rând din texte aparținând scriitorilor moderniști și postmoderniști. Unii scriitori moderniști precum **John Dos Passos** (*Manhattan Transfer*) sau **Alfred Döblin** (*Berlin Alexanderplatz*) încorporează media în ficțiunea lor pentru a extinde discursul literar. Cu ele, textul literar și media (fotografie sau imagine în mișcare) nu mai pot fi luate în considerare separat. În acest sens, ei prevăd agendele literare care au dominat scrisul postmodern la sfârșitul secolului al XX-lea. Spre deosebire de canonul convențional, discursul scriitorilor menționați mai sus traversează subiecte multidisciplinare precum literatura comparată și analiza culturală și reunește subiecte disparate în genealogia experiențelor urbane. Pe de altă parte, **Camil Petrescu** se declară împotriva textelor menționate anterior în Patul lui Procust. El își exprimă opiniile despre modernitate, artele vizuale și efectele dezumanizante și alienante ale unei societăți de consum. **James Joyce** (*Ulise*) și **Virginia Woolf** (*Dna. Dalloway*) recurg la media (limbajul reclamelor) pentru a face o parodie a culturii de consum care începea să modeleze societatea la începutul secolului XX.

La scriitorii postmoderni, tendința este de a estetiza mass-media, deoarece consumatorii experimentează lumea prin intermediul știrilor TV sau al reality show-urilor. Media (sub formă de televiziune, radio, fotografie) este predominantă la **Graham Smith** (*Out of this world*), **Thomas Pynchon** (*The Crying of Lot 49*), **Don DeLillo** (*White Noise* sau *Cosmopolis*), **Bret Easton Ellis** (*American Psycho*), sau **David Foster Wallace** (*Infinite Jest*).

În **primul capitol** al lucrării mele de cercetare ne-am concentrat pe apariția mass-mediei în secolul XX, ceea ce a avut ca rezultat o estompare a granițelor dintre înalt și jos în arte, literatura fiind desigur supusă unor asemenea influențe. Literatura și-a dezvoltat o funcție critică pentru a ajuta cititorii să se înțeleagă pe ei înșiși, ajutându-i să-și dea seama de efectul inconștient al manipulării exercitate de mass-media, care forțează frecvent lumea noastră într-o hiper-realitate dincolo de controlul nostru mental.

În cel de-al **doilea capitol** al tezei noastre, am pătruns în modernism din perspectiva istoriei, artei și jurnalismului și în relație cu ascensiunea mass-media care a avut un impact semnificativ asupra societății prin schimbarea modului în care oamenii interacționau cu informațiile și influențarea normelor culturale. și valori. În acest sens, am examinat scrierile lui F.R.Leavis și Matthew Arnold ca fundament pentru fenomenul culturii populare. Am discutat, de asemenea, ideea de **nou istoricism**, ca pune sub semnul întrebării acuratețea istorică și evidențiază influența relațiilor de putere.

Ultimul capitol explorează schimbările din literatura postmodernistă, care este, de asemenea, influențată de circumstanțele istorice și tehnologice și controlată de afacerile culturale. Postmoderniștii, spre deosebire de predecesorii lor moderniști, integrează din ce în ce mai mult aluziile media în ficțiunea lor, utilizându-le ca instrument de reflecție asupra actului de a scrie și de a citi, mai degrabă decât ca fundal. Scrierile lui Daniel Borstin, Friedrich Kittler și Marshall McLuhan pe această temă au oferit ca fundament teoretic. Cel mai remarcabil, **hiperrealitatea** lui **Baudrillard** (unde oamenii nu mai discriminează între realitate și simplele reprezentări ale acesteia) este conceptul care ține întreaga cercetare, deoarece cuprinde tot ceea ce media a reprezentat de la început

Accentul societății moderne s-a mutat către mediile vizuale și verbale, amplificând impactul cumulativ și pervaziv al puterii media asupra reproducerii sociale. Scriitori precum James, Eliot și Joyce au evidențiat relația limbajului cu conștiința și fenomenele psihologice, subliniind trecerea de la interpretare la stăpânirea lumii prin limbaj și tehnologie. Cercetarea noastră explorează distincția dintre limbaj și discurs, subliniind rolurile și interacțiunile respective. Limba (limba) este un sistem guvernat de legi imuabile, care oferă un cadru pentru sens, în timp ce discursul (parola) este utilizarea situațională, funcțională a limbajului modelată de contexte sociale și structurile de putere. Sensul în limbaj este static și simbolic, legând

cuvintele de concepte mentale, în timp ce sensul în discurs este dinamic și creat dialogic, evoluând prin interacțiuni.

Analiza discursului, un mediu academic încă din anii 1970, examinează modul în care este produs discursul și impactul acestuia asupra structurilor sociale și dinamicii puterii. Discursul este văzut ca fiind modelat și modelând structurile sociale, influențând continuitatea și schimbarea socială. Din punct de vedere istoric, discursul s-a schimbat în funcția și percepția sa. Poetii greci antici au folosit discursul pentru profeție, în timp ce mai târziu, după cum a remarcat Foucault, accentul s-a mutat pe ceea ce transmitea discursul, mai degrabă decât pe funcția sa. Scriitorii romantici din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea au reacționat împotriva idealurilor iluministe, favorizând inspirația și intuiția în detrimentul rațiunii și științei empirice. Ei s-au inspirat din Evul Mediu, prețuind stabilitatea socială, cavalerismul și supranaturalul. Lucrările romantice, precum cele ale lui Keats, Shelley și Coleridge, reflectau dorul de trecut și o apreciere a frumuseții naturii, opunându-se raționalizării științifice a Iluminismului. Această perioadă a marcat o schimbare cognitivă către valorificarea imaginației individuale și a experienței emoționale, provocând viziunea empirică și mecanică asupra lumii a erei anterioare.

Începând cu mijlocul secolului al XX-lea, a existat o creștere semnificativă în domeniile lingvisticii generale și semiologiei literare, socio-critica concentrându-se asupra modului în care textele reflectă formele sociale instituționalizate. Sociocritica tratează textele ca produse ale istoriei, explorând conexiunile dintre formele literare și structurile societale fără a se preocupa de marketingul textului, de biografia autorului sau de recepție. Această abordare subliniază urmele presiunilor instituționale din texte, așa cum au observat **Claude Duchet** și **Edmond Cros**, și vede literatura ca pe un sistem secundar de modelare care remodelează discursurile colective. **Pierre V. Zima**, bazându-se pe filosofia limbajului a lui Mihail Bakhtin, evidențiază că orice discurs este influențat de utilizări anterioare, având astfel o greutate

ideologică și circumstanțială. Sociocritica examinează aceste „sociolecte”, limbi colective care definesc grupurile și interacțiunile lor de-a lungul timpului. Conceptul de mediere face o punte între text și context, crucial pentru înțelegerea transformării realității în formă scrisă.

Edmond Cros introduce metafora spațială a „genotextului” (condițiile socio-istorice) și „fenotextului” (materialul lingvistic), subliniind conflictul de la intersecția lor. Conceptele lui **Lucien Goldmann** despre subiectul trans-individual și no-conștient explică în continuare modul în care subiectele colective influențează conștiința individuală și exprimarea literară.

Scriitori moderniști precum **Joyce**, **Woolf** și **Eliot** au reacționat critic la impactul tehnologiei asupra vieții tradiționale, înfățișând orașele ca spații dinamice, dar alienante. Lucrările lor reflectă o viață interioară fragmentată, influențată de idei noi în antropologie, psihologie și filozofie. Preocuparea modernismului pentru mediile urbane, profunzimea psihologică și discursul inovator martieează o îndepărtare de formele literare anterioare.

Progresele tehnologice, de la cinema la internet, au remodelat continuu literatura și recepția acesteia. Condiția modernă este caracterizată de dileme existențiale, paranoia și tensiunea dintre idealuri și natura lor mitică percepută. Eroii literari întruchipează adesea lupta omului modern cu incertitudinea epistemologică și un sentiment de neputință împotriva forțelor societale complexe. **Slavoj Žižek** leagă paranoia contemporană de neîncrederea în ideologia publică, subliniind dependența modernă de fanteziile conspiraționale ca răspuns la aceste provocări.

Jean Baudrillard a inventat termenul de „**hiperrealitate**” în 1994, descriindu-l ca o reprezentare fără un referent original, o simulare care creează simboluri reprezentând ceva inexistent. Hiperrealitatea estompează liniile dintre real și simulat, conducând la o lume în care realitățile fabricate sunt consumate ca fiind reale. Acest fenomen este deosebit de evident în consumerism, unde atașamentul de marcă înlocuiește emoțiile autentice cu simulări artificiale. Baudrillard subliniază că producția și reproducerea neîncetată a realului de către societate sunt încercări de a restabili o realitate care scapă continuu, rezultând hiperrealul. Hiperrealitatea se manifestă sub

diverse forme, de la frumusețea pomilor artificiali de Crăciun până la acțiunile melodramatice ale concurenților din game show-uri.

Postmodernismul, care dă naștere la hiperrealitate, provoacă însăși țesutul realității și semnificația umană. Este omniprezent și rezistent la criticile directe. Hiperrealitatea lui Baudrillard, legată de postmodernism, presupune preferarea obiectelor iluzorii față de cele autentice. De exemplu, telespectatorii pot începe să vadă relațiile dramatice de pe ecran ca fiind autentice. Arta, însă, poate contrabalansa hiperrealitatea prin promovarea unității autentice, spre deosebire de hiperrealitate, care rupe conexiunile reale. Această tranziție de la real la hiperreal este evidentă și în lumea virtuală, unde internetul creează o topografie simulată care maschează realitatea finită.

Examinând textele și evoluția statutului operelor literare, „Berlin Alexanderplatz” a lui **Alfred Döblin** folosește tehnici de montaj pentru a surprinde experiențe urbane, îmbinând discursul literar cu alte forme media. Obiectivitatea narativă a lui Döblin și utilizarea argoului lowlife reflectă preocuparea modernistă cu privire la discursurile parazitare care colonizează mințile individuale. În mod similar, „Manhattan Transfer” al lui **John Dos Passos** folosește schimbări rapide de scenă și elemente media pentru a descrie complexitățile vieții moderne ale orașului și a critica mass-media și cultura urbană de consum. Hiperrealitatea lui Baudrillard dezvăluie o lume în care simulările înlocuiesc realitatea, conduse de consumerism și postmodernism. Arta și literatura oferă o potențială rezistență, subliniind distincția dintre experiența autentică și simulările artificiale.

În romanul său „Patul lui Procust”, **Camil Petrescu** contrastează cu textele anterioare folosind ficțiunea pentru a-și exprima părerile despre modernitate, artele vizuale și efectele dăunătoare ale societății consumeriste, cum ar fi depersonalizarea și alienarea. Romanul servește ca un manifest moral, încurajând rezistența împotriva inautenticității și a lipsei de identitate. Petrescu împletește cultura populară cu cultura înaltă și critică noțiunea de flâneurs

– personaje intelectuale, dar superficiale, angajate în viața urbană și consumerism fără a găsi adevărata fericire sau autenticitate. Autorii moderniști precum Joyce și Petrescu au experimentat tehnici literare pentru a surprinde natura fragmentată și nedeterminată a realității. Ei au deconstruit narațiunile tradiționale, dezvăluind natura manipulativă a stilurilor și interacțiunea complexă dintre limbaj, gândire și realitate.

Literatura modernistă reflectă adesea preocuparea epocii pentru progresele tehnologice, urbanizare și mass-media, folosind fragmentarea și distorsiunea pentru a descrie experiența haotică a modernității. Autorii au criticat comercializarea culturii și impactul mass-media asupra identităților individuale și a valorilor societale. Mișcarea Bauhaus, din 1919 până în 1933, a exemplificat influența modernismului asupra arhitecturii și designului, promovând minimalismul și funcționalismul. Figuri-cheie precum Walter Gropius și Marcel Breuer au subliniat integrarea artei cu producția de masă, impactând diverse discipline artistice.

Studiile feministe și de gen, apărute după al Doilea Război Mondial, au găsit material bogat în textele moderniste, autorii abordând rolurile de gen și identitatea prin tehnici literare inovatoare. Noul historicism și materialismul cultural analizează literatura ca reflectând și activă în contexte istorice, considerând textele ca vehicule de semnificație socială și politică. Literatura modernistă, în special lucrări precum *Ulise* al lui Joyce, exemplifică aceste teorii prin împletirea contextului istoric cu structura narativă pentru a critica și a reflecta schimbările societale.

Perspectiva narativă este crucială în *Ulise* a lui **James Joyce**, deoarece naratorul se adâncește în gândurile interioare ale personajelor folosind tehnica fluxului de conștiință. La *Ulise*, narațiunea construiește realitatea folosind formule lingvistice. Joyce trece de la perspectivele obiective la cele subiective, folosind diverse stiluri, dispozitive retorice și limbaj figurativ. Moda și cultura de consum sunt semnificative în *Ulise*, reflectând tendințele de la începutul secolului al XX-lea. Moda pentru femei, influențată de reclamă, a pus în evidență

articole precum corsetul îndoit în S și pălăriile elaborate, oglindând standardele societale de frumusețe și clasă. Capitolul „Nausicaa”, paralel cu Odiseea, se concentrează pe Gerty MacDowell, care întruchipează consumatorul ideal de femei. Narațiunea ei, plină de limbaj publicitar, evidențiază cultura de consum a epocii și impactul acesteia asupra percepției de sine a femeilor. Joyce detaliază meticulos produsele de consum și publicitatea în *Ulysses*, ilustrând influența lor omniprezentă. Leopold Bloom, un colporteur de publicitate, personifică consumatorul modern, evaluând și creând în mod constant reclame. Interacțiunile și reflecțiile sale asupra reclamei subliniază rolul acesteia în modelarea dorințelor și a normelor societale. În general, Ulise al lui Joyce folosește tehnici narative complexe și inovații lingvistice pentru a explora construcția realității, impactul culturii de consum și relația profundă dintre limbaj și percepție.

Dna. Dalloway de **Virginia Woolf** juxtapune existența privilegiată a Clarisei cu figura tragică a lui Septimus Warren Smith, un veteran de război care suferă de PTSD, evidențiind decăderea societății și trauma psihologică de după război. Woolf folosește tehnici literare inovatoare pentru a explora teme de alienare, viața urbană și rolul evolutiv al mass-media, în special al ziarelor, în formarea conștiinței publice și a identității personale. Prin „Doamna Dalloway”, Woolf invită cititorii să reflecteze asupra complexității existenței umane. pe fundalul unui oraș în curs de modernizare, unde străzile nu numai că leagă locații fizice, ci servesc și drept canale pentru călătorii emoționale și intelectuale. Explorarea ei a Londrei ca spațiu atât fizic, cât și psihologic subliniază măiestria ei în a descrie interacțiunea dintre mediu, conștiință și spiritul uman.

Lucrarea noastră de cercetare explorează, de asemenea, schimbările culturale aduse de postmodernism, subliniind tranziția de la implicarea cu realitățile tangibile la reprezentările simbolice. Această schimbare este determinată de influența pervazivă a mass-media și de dominația realităților virtuale, modelând experiențele contemporane. Contrastează tradiționala

„Casa Ființei” cu „Casa Limbii și Imaginilor” modernă, ilustrând modul în care indivizii interacționează acum cu lumea prin intermediul mass-media, cum ar fi știrile TV, emisiunile de realitate și comunicațiile digitale. Conceptul lui Matthew Arnold despre cultură ca o căutare a perfecțiunii contrastează puternic cu critica culturii de masă a lui F.R. Leavis, care deplânge diluarea valorilor tradiționale și integritatea culturală în fața divertismentului produs în masă și a saturației mass-media.

În plus, este discutată apariția noului historicism în teoria literară, evidențiind îndepărtarea sa de historicismul tradițional prin evidențierea interacțiunii dinamice dintre textele literare și contextele lor socio-politice. Această abordare provoacă noțiunile anterioare care considerau literatura doar ca reflectând realități istorice, sugerând în schimb o relație reciprocă în care literatura modelează și este modelată de forțele istorice.

Lucrarea noastră de cercetare discută impactul profund al mass-media și al tehnologiei asupra culturii contemporane, în special în ultimul deceniu al secolului al XX-lea și nu numai. Lucrarea lui Marc Augé *Non-Places: Introduction to an Anthropology of Supermodernity* (1992) critică apariția unor realități artificiale, bazate pe imagini, care redefinesc identitatea prin stereotipuri identitare și ștergerea spațiilor și practicilor sociale tradiționale. *Dialectica Iluminismului a Școlii de la Frankfurt* (1944), în special critica lui Horkheimer și Adorno asupra industriei culturale, explorează modul în care mass-media produce conformism și distragere, modelând conștiința umană în moduri care perpetuează normele societale mai degrabă decât le provoacă. Lucrarea fundamentală a lui Marshall McLuhan *Understanding Media: The Extensions of Man* (1964) subliniază puterea transformatoare a mass-media ca mediu în sine, îndemnând să se concentreze asupra implicațiilor sale societale și culturale. Influența teoriilor lui Friedrich Kittler asupra literaturii ca un subset al studiilor media subliniază modul în care progresele tehnologice dictează modurile de comunicare și arhivare, modelând atât narațiunile istorice, cât și discursul contemporan. Această perspectivă a influențat explorarea de către teoria

media contemporană a tehnologiilor digitale și impactul acestora asupra organizării și percepției cunoștințelor.

Mai mult, *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America* (1961) de Daniel Boorstin critică influența omniprezentă a mass-media în crearea de spectacole fabricate care înlocuiesc experiențele umane autentice cu narațiuni și imagini în scenă. *The Society of the Spectacle* (1967) a lui Guy Debord extinde această critică, susținând că capitalismul de mărfuri comercializează practicile sociale și producția materială, reducând interacțiunile umane autentice la simple reprezentări vizuale.

În literatură, investigațiile existențiale ale modernismului contrastează cu explorările ontologice ale postmodernismului, care sunt profund influențate de progresele tehnologice și de efectele transformatoare ale media digitale asupra formelor narative și a angajării cititorilor. Creșterea naratologiei trans-mediale și a analizei narative multimodale reflectă adaptarea ficțiunii contemporane la natura fragmentată, interactivă și multi-senzorială a mediilor digitale. În domeniul literaturii postmoderne, convergența mass-media și a culturii de consum a transformat dramatic peisajul, ștergând distincțiile tradiționale dintre arta înaltă și cea joasă. Reflecțiile lui Cristian Popescu în lucrarea sa *Nouăzeci (Anii 90)* oferă o descriere vie a poeziei postmoderniste din România în anii 1990. El descrie această poezie ca un amestec dinamic care încorporează elemente de reportaj jurnalistic, eseuri, forme narative care amintesc de romane, folclorul urban și tradiția orală, toate infuzate cu vibrații metafizice. Această abordare hibridă este emblematică a expresivității balcanice a lui Popescu și a aptei sale de a combina culturile înalte și joase, inclusiv kitsch-ul și colocvialismul.

Influența media și a culturii vizuale în literatură este exemplificată în continuare în romanul lui **Graham Swift** *Out of this World*, unde fotografia servește atât ca mediu, cât și ca barieră pentru personaje. Protagonistul lui Swift, Harry Beech, un fotojurnalist, folosește fotografia pentru a documenta istoria și traumele personale, dar se confruntă și cu dezamăgirea

cu superficialitatea și efectele de distanțare ale tehnologiei. Romanul folosește tehnici narative fragmentate, reflectând viețile fragmentate ale personajelor și condiția postmodernă a realităților multiple, care se suprapun. Swift explorează puterea metaforică a fotografiei ca un instrument care surprinde și distorsionează realitatea, reluând punctul de vedere al lui Susan Sontag că fotografia nu numai că reproduce, ci și reinterpretează realitatea, estompând distincțiile dintre adevăr și minciună, frumos și urât. Mai mult, romanul se implică în teme postmoderne, cum ar fi absența realității obiective, defalcarea narațiunilor tradiționale și influența omniprezentă a mass-media și a tehnologiei asupra experienței umane. Atât poezia lui Popescu, cât și romanul lui Swift exemplifică modul în care literatura postmodernă din România și, respectiv, Anglia, navighează în complexitățile vieții contemporane prin forme inovatoare care îmbrățișează hibriditatea, fragmentarea și un angajament critic cu media și cultura vizuală. Ele subliniază impactul profund al mass-media și consumerismului asupra expresiei artistice și construcției identităților personale și culturale la sfârșitul secolului XX.

În romanul lui **Thomas Pynchon** *The Crying of Lot 49*, protagonistă Oedipa Maas navighează într-o narațiune complexă care se schimbă între sensibilitățile moderniste și postmoderniste. Stilul narativ al lui Pynchon oglindește călătoria lui Oedipă, perturbând povestirea tradițională cu scene fragmentate și aluzii dense. Romanul critică dependența societății moderne de mass-media și consumerism, care înlătură conexiunea umană autentică și o înlocuiesc cu superficialitate. *Plânsul lotului 49* provoacă convențiile literare tradiționale, îmbrățișând teme postmoderne de perspective multiple, referințe culturale și defalcarea meta-narațiunilor. În cele din urmă, lucrarea lui Pynchon invită cititorii să reflecteze la implicațiile saturației mass-media și a culturii de consum asupra identității personale și a valorilor societale în epoca postmodernă.

În romanul lui **John Barth** *Himera*, evoluția literaturii postmoderniste devine o arenă dinamică în care se ciocnesc diferite activități intelectuale. Himera provoacă convențiile realiste

tradiționale, îmbrățișând o strategie narativă care evidențiază propria sa artificialitate. Personajele din roman sunt descrise încercând să scape din lumi construite, oglindind propria luptă a lui Barth cu blocajul scriitorului. Accentul narațiunii pe heteroglosie – juxtapunând diverse stiluri de limbaj și referințe intertextuale – creează o textură polifonică în care se intersectează mai multe discursuri, reflectând pluralitatea realităților din ficțiunea postmodernă. În secțiunea „Bellerophoniad”, Barth folosește o narațiune serializată asemănătoare unei drame radio, îmbunătățind abordarea pe mai multe straturi a romanului asupra povestirii. Această structură episodică, cuplată cu imagini vii și limbaj descriptiv, scufundă cititorii într-o narațiune care oscilează între realitate și ficțiune, provocându-i să reconsidere granițele dintre aceste tărâmuri. Hимера exemplifică interogarea realității și reprezentării de către literatura postmodernă, oferind o narațiune care este în același timp jucăușă și profundă. Îmbinând miturile antice cu preocupările contemporane și experimentând forma narativă, Barth invită cititorii să participe activ la crearea sensului, reflectând asupra rolului povestirii în modelarea înțelegerii noastre asupra lumii.

White Noise de **Don DeLillo** descrie o lume în care media și tehnologia domină, modelând percepțiile și comportamentele. Televiziunea, în special, este omniprezentă, influențând dinamica familiei și identitățile personale. DeLillo critică dependența societății moderne de simulacre - copii ale realității care devin mai reale decât realitatea însăși. Această temă este exemplificată de explorarea romanului a unei lumi hiperreale în care chiar și experiențele naturale sunt mediate și consumate prin tehnologie. Romanul oferă un comentariu asupra superficialității și detașării favorizate de cultura consumatorului și de saturația mass-media, punând la îndoială modul în care aceste influențe modelează experiența umană și înțelegerea vieții și a morții într-o lume postmodernă.

În *Cosmopolis*, mass-media apare ca o forță esențială care modelează viziunea asupra lumii a protagonistului Eric Packer, subliniind în același timp teme mai largi de alienare,

hiperconectivitate și comercializarea identității. De-a lungul narațiunii, Packer, un comerciant de valută tânăr și extrem de bogat, este bombardat neconștient de o multitudine de forme media - de la televiziune și radio la internet. Acest flux constant de informații îl izolează în mod paradoxal și mai mult de conexiunile și experiențele umane autentice. Interacțiunile sale cu mass-media, atât ca consumator, cât și ca subiect, evidențiază explorarea romanului a modului în care tehnologia modernă și capitalismul se împletesc pentru a remodela identitatea personală și normele societale.

Romanul lui **Bret Easton Ellis** *American Psycho* este o critică izbitoare a culturii consumatorului și a exceselor din America anilor 1980, încapsulată prin protagonistul său, Patrick Bateman. Romanul împletește elemente ale mass-media populare cu personajul criminalului în serie, emblematic al unei fascinații societale mai largi pentru violență și consum. Narațiunea este structurată în jurul referințelor frecvente la cultura populară, încadrând viața lui Bateman prin descrieri meticuloase ale produselor de consum și influențelor media. Aceasta reflectă o societate în care indivizii, precum Bateman, obțin identitate și semnificație din posesiunile materiale și aparențe. Portretul lui Ellis despre Bateman, un bancher de investiții bogat și narcisist, evidențiază valorile superficiale ale culturii yuppie predominante la acea vreme. Stilul și conținutul romanului se aliniază cu mișcarea literară „ficțiune în alb”, caracterizată prin proza sa lipsită de afect și se concentrează pe teme precum violența, excesul și comercializarea umanității. Aclamat de critici pentru critica îndrăznească a consumerismului, *American Psycho* provoacă cititorii să se confrunte cu consecințele unei societăți obsedate de imagine și bogăție materială. Narațiunea lui Ellis sfidează rezoluțiile morale tradiționale, lăsându-l pe Bateman nepedepsit și societatea complice la perpetuarea comportamentului său. Această lipsă de închidere subliniază portretul sumbru al romanului a unei civilizații prinse în propriul ciclu de consum și decădere morală. *American Psycho* reprezintă o explorare provocatoare a intersecției dintre cultura populară, consumerism și violență. Prin prisma lui

Patrick Bateman, Ellis oferă o critică aprinsă a obsesiei Americii din anii 1980 pentru bogăție și imagine, provocând cititorii să reconsidere adevăratul cost al valorilor societale determinate de materialism și mass-media.

Infinite Jest de **David Foster Wallace** este o lucrare monumentală în literatura contemporană, renumită pentru amploarea sa ambițioasă și structura narativă complicată. Stilul narativ al lui Wallace se caracterizează prin structura sa neliniară, note de subsol abundente și perspective diverse, reflectând o sensibilitate postmodernă care provoacă convențiile tradiționale de povestire. Fragmentarea romanului oglindește experiențele fracturate ale personajelor sale și subliniază explorarea identității, existențialismul și impactul saturației mass-media asupra vieții personale și culturale. Bogat din punct de vedere tematic, *Infinite Jest* se adâncește în complexitatea culturii americane și a condiției umane într-o eră definită de progresul tehnologic rapid și proliferarea mass-media. Oferă o critică emoționantă a valorilor și normelor societății, evidențiind luptele existențiale ale personajelor sale pe fundalul consumerismului, influenței corporative și erodării conexiunilor umane autentice. Lucrarea lui Wallace descrie un viitor distopic în care influența corporativă pătrunde în viața de zi cu zi, de la sponsorizarea perioadelor de timp până la instituțiile de învățământ. Romanul anticipează progrese tehnologice precum telefonii video, dar în mod paradoxal descrie declinul acestora din cauza preferinței consumatorilor pentru metodele de comunicare mai vechi, mai puțin intruzive. Critica lui Wallace se extinde la industria divertismentului, unde produsele culturale devin vehicule pentru consumism, încorporând promoții și reclame ale mărcii în narațiuni.

Fenomenul icoanelor culturale și al hiperrealității în societatea contemporană este discutat așa cum este exemplificat prin portretizarea unei nunți gotice pe YouTube. Textul explorează modul în care figuri culturale din filme, cum ar fi Johnny Depp și Amy Lee, servesc drept șabloane pentru identități și evenimente din viața reală, estompând distincțiile dintre virtual și real. Această perspectivă hiperrealistă, așa cum a teoretizat de Baudrillard, sugerează că

reprezentările în mass-media și cultura populară preced și influențează experiențele reale, mai degrabă decât să le reflecte pur și simplu. La *Commedia* (2008) de Louis Andriessen servește ca un experiment contemporan în intertextualitate, reprezentare multimedia și hibridizare generică. Lucrarea lui Andriessen, subtitrată „operă de film”, sfidează etichetele tradiționale de gen, estompând granițele dintre muzică, film și teatru. Compoziția împletește „*Commedia*” lui Dante cu reinterpretări moderne, cum ar fi turnarea unei femei Dante și înfățișarea Beatrice îmbrăcată în bărbat, alături de o componentă de film care adaugă un alt strat de complexitate narativă.

În cele din urmă, am încercat să ne concentrăm interesul asupra comunicării multimodale, ca o interacțiune complexă de avantaje tehnologice, practici sociale și semnificații culturale, oferind perspective asupra modului în care indivizii și comunitățile navighează și modelează peisajele digitale.

În concluzie, în timp ce moderniștii se refereau la ei înșiși ca artiști ai timpului lor, sincronizați cu progresul lumii moderne, ei susțin totuși o formă de autonomie estetică, actul creator fiind pentru ei la fel de pur și impersonal ca în clasicism. Dimpotrivă, artiștii post-moderni au un interes real să-și introducă lucrările în viața de zi cu zi, să cerceteze dilemele sale etice, politice și religioase. Din această perspectivă, postmodernismul închide o buclă în cultura europeană, revenind la percepția artei înainte de revoluția romantică. Astăzi, mai mult ca niciodată, există riscul ca postmodernismul, la fel ca romantismul și modernismul din zilele lor, să devină un fel de panaceu care leagă și dezleagă tot ce se întâmplă în arta contemporană. A fi postmodern nu este de fapt o declarație de valoare, ci mai degrabă o opțiune de a scrie, percepută în mod înșelător ca o rețetă a succesului. Postul de prefix (în sine) marchează pentru unii un sfârșit și pentru alții continuarea modernismului. Indiferent de puncte de vedere, nu putem să nu recunoaștem viziunea ciclică a istoriei. Moartea artei este elementul cheie al progresului în istoria artei.

Rolul atribuit mass-mediei în societate este aproape același de-a lungul secolului: simplifică, stereotipizează și denaturează realitatea. Cu toate acestea, există o distincție marcată între poziționarea trufașă a artistului modernist în raport cu canalele de comunicare ale maselor și acceptarea discursului media de către literatura curentă a postmodernismului atunci când distincția dintre arta înaltă și cultura pop nu mai este sustenabilă. Accentul nostru în acest proiect de cercetare a fost o schimbare semnificativă în istoria culturii: nivelarea distincțiilor de clasă ca o consecință a democratizării luxului în societatea de consum a influențat statutul și prestigiul a ceea ce a însemnat cultura înaltă în modernismul. faza modernității târzii.

În general, lucrarea mea urmărește evoluția de la modernism la postmodernism, evidențiind schimbările în valorile culturale, practicile artistice și normele societale, punând în cele din urmă întrebări despre viitorul artei și culturii într-o lume din ce în ce mai mediatizată și globalizată.

Accentul nostru în acest proiect de cercetare a fost o schimbare semnificativă în istoria culturii: nivelarea distincțiilor de clasă ca o consecință a democratizării luxului în societatea de consum a influențat statutul și prestigiul a ceea ce a însemnat cultura înaltă în modernismul. faza modernității târzii. Într-un roman prototip al epocii, *Ulise* de James Joyce, Stephen Dedalus, figura artistului, încearcă să rafineze limbajul și să dezlege arta de roiurile comercializării, în opoziție cu obsesiile publicitare ale lui Bloom. Bloom va ajunge să fie discipolul său, numindu-l profesor și creându-și propria narațiune a jocurilor de cuvinte gratuite, de care sa bucurat pentru propria sa ingeniozitate.

În cea de-a doua fază a modernității târzii – postmodernismul – sfera publică a discursului a fost în mare măsură monopolizată de „netizens”, utilizatori ai rețelelor sociale, care au împrumutat din practicile de codificare a limbajului informatic (în principal din American Standard Code for Information). schimb). Un limbaj artificial, codificat, înlocuiește limbajul natural. Ei se consideră noua elită, folosind Leetspeak” (limbajul elitei), unde literele

sunt înlocuite cu numere și simboluri. Acest nou jargon, de exemplu, citește 1337 (l devine 1, e devine 3 și t devine 7).

Evenimentele din viața reală sunt estetizate, parodiând cultura mainstream (cum ar fi videoclipul „nunta gotică”). Consecințele acestei mutații, nu numai în istoria gustului, ci și în sociologia artei și în filosofia instituțiilor, pot fi cu greu prezise. Nu putem decât să continuăm să observăm și să căutăm o narațiune legitimă.

REFERINȚE:

SURSE PRIMARE:

Barth, J. (1972). *Chimera*. New York: Random House.

Retrieved from https://www.rulit.me/books/chimera-read-218196-1.html#section_2 .

DeLillo, D. (1985). *White Noise*. Penguin Books

_____ (2003). *Cosmopolis*, New York, London, Toronto, Sydney, Singapore: Scribner

Döblin, A. (2008). *Berlin Alexanderplatz*, Penguin Classics, Penguin Random House, UK

Ellis, B. E. (1991). *American Psycho*. Vintage Contemporaries, New York: Vintage Books. A Division of Random House, Inc.

Petrescu, C. (2009). *Patul lui Procust*. Bucuresti: Jurnalul Național, nr. 15, Colecția “Biblioteca pentru toti”.

Woolf, V. (1924). *Mr. Bennett and Mrs. Brown*,. London: The Hogarth Press.

_____ (1925). *Mrs. Dalloway*, Alma Classics LTD, London House, Surrey, UK: Alma Classics LTD.

_____ (2005). *A Room of One's Own*, Harcourt, Orlando, FL (first published in 1929)

SURSE SECUNDARE:

Arva, E. (2008). *Writing the Vanishing Real: Hyperreality and Magical Realism*, in *Journal of Narrative Theory*. 38(1). DOI:[10.1353/jnt.0.0002](https://doi.org/10.1353/jnt.0.0002)

- Augè, M. (1994). *Non-Lieux, Introduction à l'une anthropologie de la surmodernité*, Paris, LeSeuil, in "L'Homme", 129, janv-mars 1994, XXXIV
- Baudrillard, J. (1996). *The System of Objects*, London: Verso.
- _____ (1983). *Simulations*, New York: Semiotext(e), Columbia University,
- _____ (1988). *Selected Writings*. Edited and Introduced by Mark Poster, Stanford: Stanford University Press.
- _____ (1995). *The Gulf War did not take place*, Translated and with an introduction by Paul Patton. Bloomington: Indiana University Press, USA. (first published 1991)
- _____ (1998). *The Consumer Society, Myths and Structures*, London: Sage Publications
- _____ (1998). *The Consumer Society. Myths and Structures*, London: Sage Publications, & New Delhi: Thousand Oaks.
- _____ (2015), *From Hyperreality to Disappearance: Uncollected Interviews*, edited by Richard G. Smith, and David B. Clarke. .Edinburgh: Edinburgh University Press
- _____ (2017). *The Disappearance of Culture, Uncollected Interviews*, edited by Richard G. Smith and David B. Clarke, Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Benjamin, W. (1969). *Charles Baudelaire: A Lyric Poet in the Era of High Capitalism*, London: Verso Editions.
- Boorstin, D. (1961). *The Image*. New York: Vintage Books. A Division of Random House, Inc., New York.
- Cros, E. (2003). *La sociocritique*, Paris, Budapest, Turin: L'Harmattan
- Debord, G. (1967). *The Society of The Spectacle*, Bureau of Public Secrets, Berkeley, CA
- Derrida, J. (1974). *Of Grammatology*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press.
- Evans, E. & Cornish, S. (Eds.), (2009), *Woolf and the City, Selected Papers from the Nineteenth Annual Conference on Virginia Woolf*. New York: Fordham University.
- Fairclough, N. (1989). *Language and Power*, Edinburgh: Addison Wesley Longman Limited.
- Foucault, M. (1981). *Untying the Text: A Post-Structuralist Reader*. Boston: Routledge & Kegan Paul.
- _____ (1998), *Aesthetics, Method and Epistemology*, New York: The New York Press

- Goldmann, L. (1966). *Sciences humaines et philosophie*. Paris: Gonthier
- _____ (1971). *Cultural Creation in Modern Society*. Oxford: Basil Blackwell,
- Horkheimer M. & Adorno, T. (2002). *Dialectic of Enlightenment, Philosophical Fragments*, Stanford: Stanford University Press
- Kondola, G.,& Lakshmi, P.V. (2016). *Literature, Media and Society*. IRJMESH, Vol7 Issue 6.
- Kress, G and Leeuwen, T.V. (2001). *Multimodal Discourse*, Bloomsbury Academic.
- _____ (2001), *Multimodal Discourse: The Modes and Media of Contemporary Communication*. Oxford UK: Oxford University Press.
- _____ (2021), *Reading Images. The Grammar of Visual Design*. London: Routledge.
- Léger, F. (1973). *Functions of Painting*, edited by Edward F. Fry, translated by Alexandra Anderson,. New-York: Viking
- McHale, B. (1987). *Postmodernist Fiction*, London and New York: Routledge.
- Pignanolli, V. (2023). *Post-Postmodernist Fiction and the Rise of Digital Epitexts*. Columbus: The Ohio State University Press.
- Popescu, C.(1993). *Nouăzeci*. Supliment al revistei Luceafărul, ediția nr.9, București, editat de Uniunea Scriitorilor din România
- Punday, D. (2012). *Writing at the Limit. The Novel in the New Media Ecology*, Lincoln and London: University of Nebraska Press,
- Saussure, F. (1959). *Course in General Linguistics*, New York: The Philosophical Library.
- Spengler, O. (1918),. *The Decline Of The West*. London: George Allen & Unwin Ltd.
- Tierney, R.J. & Pearson, P.D. (1986). *Schema theory and implications for teaching reading: A conversation*. Reading Education Report no.67
- Torikian, G.T. (2009). *Against a Perpetuating Fiction: Disentangling Art from Hyperreality*. *International Journal of Baudrillard Studies*, Volume 6, Number 2
- Zima, P.V. (2002). *Aesthetic negation. The subject, the beautiful and the sublime from Mallarmé and Valéry to Adorno and Lyotard* , Paris, Budapest, Turin: L'Harmattan
- Žižek, S. (1999). *The Ticklish Subject: The Absent Centre of Political Ontology*. London: Verso

Webografie

1. **Adorno, T., Horkheimer, M.** (1944). *The Culture Industry: Enlightenment as Mass Deception*, retrieved from marxists.org/reference/archive/adorno/1944/culture-industry.htm. (Last accessed in July 2021)
2. **Ajideh, P.** (2003), *Schema theory-based pre-reading tasks: A neglected essential in ESL reading class*. *Reading Matrix: An International Online Journal*, 3(1), retrieved from <https://readingmatrix.com/articles/ajideh/article.pdf> (Last accessed in August 2021)
3. **Arnold, M.** (1867), *Culture and Anarchy*, retrieved from <http://public-library.uk/ebooks/25/79.pdf> (Last accessed in May 2024)
4. **Barth, J.** (1972), *Chimera*, retrieved from https://www.rulit.me/books/chimera-read-218196-1.html#section_2 (last accessed in April 2024)
5. **Baelo-Allué, S.**, (2002), *Serial Murder, Serial Consumerism: Bret Easton Ellis's American Psycho*, retrieved from https://www.researchgate.net/publication/28145363_Serial_Murder_Serial_Consumerism_Bret_Easton_Ellis's_American_Psycho_1991 (last accessed in January 2024)
6. **Barth, J.**, (1967), *Literature of Exhaustion*, retrieved from <https://www.csus.edu/indiv/m/maddendw/barth.pdf> (last accessed in March, 2024)
7. **Baudrillard, J.**, (1981), *Simulacra and simulation*, retrieved from <https://0ducks.files.wordpress.com/2014/12/simulacra-and-simulation-by-jean-baudrillard.pdf> (last accessed in January, 2024)
8. **Baudrillard, J.**, (1993) *Symbolic Exchange and Death. Theory, Culture and Society*, translated by Iain Hamilton Grant Second Edition, Sage Publications, retrieved from <https://sk.sagepub.com/books/symbolic-exchange-and-death-revised-edition> (last accessed in March 2024)
9. **Baudrillard, J.**, (1994), *Simulacra&Simulation. The Procession of Simulacra*, University of Michigan Press, retrieved from https://web.archive.org/web/20120309115319/https://www9.georgetown.edu/faculty/irvinem/theory/ baudrillard-simulacra_and_simulation.pdf (last accessed in May 2024)
10. **Benjamin, W.**, *The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction*, retrieved from <https://web.mit.edu/allanmc/www/benjamin.pdf> (last accessed in February 2023)
11. **Bukowski, D.**, (2014), *Paranoia and Schizophrenia in Postmodern Literature: Pynchon and DeLillo*, retrieved from https://digitalwindow.vassar.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1282&context=senior_capstone (last accessed in June 2022)

12. **Cook, G.W.E.**, 1990, *A theory of discourse deviation: The application of schema theory to the analysis of literary discourse*, retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/42606046.pdf> (Last accessed in August 2021)
13. **Cros, E.**, (2009) *Theory and Practice of Sociocriticism*, Translation by Jerome Schwartz, Foreword by Jürgen Link and Ursula Link- Heer, retrieved from <https://www.sociocritique.fr/?Textual-Functions-III-Genotext-and-Phenotexts> (last accessed in June, 2022)
14. **Cros, E.**, (2011), *Towards a Sociocritical Theory of the Text*, retrieved from <https://www.sociocritique.fr/?Towards-a-Sociocritical-Theory-of-the-Text> (last accessed in June 2022)
15. **Curran, T.**, (2018), *The Medievalizing Process: Religious Medievalism in Romantic and Victorian Literature*, University of South Florida, retrieved from <https://digitalcommons.usf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=8688&context=etd> (Last accessed in July 2021)
16. **Curran, T.**, (2018), *The Medievalizing Process: Religious Medievalism in Romantic and Victorian Literature*, University of South Florida, retrieved from <https://digitalcommons.usf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=8688&context=etd> (Last accessed on July 2021)
17. **Duchet, C.**, (1979), *Sociocritique*, retrieved from <http://ressources-socius.info/index.php/reeditions/18-reeditions-d-articles/182-positions-et-perspectives> (last accessed in June 2022)
18. **Egginton, W., & Wegenstein, B.**, *The Impact of Media on Literature, Comparative Literature: Sharing knowledges for preserving cultural diversity*, Vol. II, retrieved from <https://www.eolss.net/sample-chapters/c04/E6-87-04-02.pdf> (Last accessed in August 2021)
19. **Fairclough, N.**, (1989), *Language and Power*, retrieved from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.462.6565&rep=rep1&type=pdf>. (Last accessed in July 2021)
20. **Gérard, G.**, (1980), *Narrative Discourse, An Essay in Method*, Cornell University Press, Ithaca, New York, retrieved from <https://ia802908.us.archive.org/24/items/NarrativeDiscourseAnEssayInMethod/NarrativeDiscourse-AnEssayInMethod.pdf> (last accessed in February 2022)

21. **Harris, S.**, (2010), *Mediating Modernity, German Literature and the “New” Media, 1895-1930*, retrieved from psupress.org/books/titles/978-0-271-03511-6.html (Last accessed in July 2021)
22. **Hundorova, T.**, (2019), *Modernism after the Postmodern: Other Modernisms*, retrieved from https://www.researchgate.net/publication/336364627_Modernism_after_the_Postmodern_Other_Modernisms (last accessed in November 2022)
23. **Ickstadt, H.**, (2009), “*Replacing the Urban-Sublime: The City in Contemporary American*” Fiction, *Caliban. French Journal of English Studies*, retrieved from <https://journals.openedition.org/caliban/1592> (Last accessed in August 2021)
24. **Johnston, J.**, (2016), *Mass Mediation, The Cambridge History of Postmodern Literature*, retrieved from https://www.researchgate.net/publication/306013233_Mass_Mediation (last accessed in January, 2024)
25. **Joyce, J.**, (1922), *Ulysses*, retrieved from <https://web.itu.edu.tr/inceoglu/modernism/Ulysses.pdf> (last accessed in June 2022)
26. **Joyce, J.**, (1975), *Finnegan’s Wake*, retrieved from <http://www.rosenlake.net/fw/Finnegans-Wake-Faber-Faber-1975.pdf> (last accessed in June 2022)
27. **Joyce, J.**, (2001). *The Project Gutenberg eBook of A Portrait of the Artist as a Young Man, by James Joyce*
28. **Kittler, F., A.**, (1990), *Discourse Networks 1800/1900*, Stanford, Stanford University Press, retrieved from https://monoskop.org/images/1/1f/Kittler_Friedrich_Discourse_Networks_1800_1900.pdf. (Last accessed in July 2021)
29. **Kittler, F., A.**, (1990), *Discourse Networks 1800/1900*, Stanford, Stanford University Press, retrieved from https://monoskop.org/images/1/1f/Kittler_Friedrich_Discourse_Networks_1800_1900.pdf. (Last accessed in July 2021)
30. **Leavis, F.R.**, (1930), *Mass Civilisation and Minority Culture*, retrieved from https://is.muni.cz/el/1421/podzim2008/MVKK_07/um/03_B_Leavis_1933_Mass_Civilisation_and_Minority_Culture.pdf (Last accessed in May 2024)

31. **Mc Luhan, M.**, (1964), *Understanding Media. The Extensions of Man*, retrieved from <https://designopendata.wordpress.com/wp-content/uploads/2014/05/understanding-media-mcluhan.pdf> (Last accessed in May 2024)
32. **Mullin, Katherine** (2016). „An introduction to *A Portrait of the Artist as a Young Man*”, retrieved from <https://www.bl.uk/20th-century-literature/articles/an-introduction-to-a-portrait-of-the-artist-as-a-young-man> (last accessed in July 2023)
33. **Nicol, B.**, (2006), *Postmodernism, in A companion to Modernist Literature and Culture*, Blackwell Publishing, USA, retrieved from https://www.researchgate.net/publication/270281429_A_Companion_to_Modernist_Literature_Culture (Last accessed in July 2021)
34. **Popescu, C.**, (1994), *Arta Popescu*, retrieved from <https://vdocuments.mx/cristian-popescu-arta-popescu.html> (Last accessed in July 2021)
35. **Pynchon, T.**, (2012), *The Crying of Lot 49*, retrieved from <https://book.xyz/book/2641572/ba96e2?dsource=recommend> (last accessed in June 2022)
36. **Wallace, D.F.**, (1996), *Infinite Jest*, retrieved from <https://d-pdf.com/book/3872/read> (last accessed in February 2024)